

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יומא

פרשת מקץ דפים טז - כא

דרך ישרה תמצית הדף

דף טז - יז

*מקום לשכת הטלאים. *חלות לכה"ג.

א. מקשינן סתירה שבמסכת תמיד נאמר שלשכת הטלאים היתה במקצוע צפונית מערבית ובמסכת מדות אמרינן שהיתה בדרומית מערבית, ומתריצין שמדות אתיא כר"א בן יעקב או שלשכת הטלאים היתה בתוך הצד המערבי. והשמועות 1. מסכתא מדות כר"א בן יעקב דאמרינן שארבעת הלשכות בעזרת נשים היו לשכת הנזירים, דיר העצים, מצורעין, ומערבית דרומית אמר ר"א בן יעקב שכחתי מה היתה משמשת ולאבא שאול נקראה לשכת בית שמניא. 2. תנן במדות שכל כתלי ביהמ"ק היו גבוהים חוץ מכותל המזרחי כדי שבשעת שריפת הפרה יוכל הכהן לכוון ולראות את פתח ההיכל, והפתח היה מכוסה רק אליבא דראב"י הסובר שהיה דוכן בגובה אמה וחצי דלרבנן נשאר חצי אמה, ובעי למימר שהפתח הוסתר כרבי יהודה שסובר שהמזבח באמצע העזרה ונדחה שבמדות אמרינן שרוב המזבח בדרום. 3. למ"ד שהלשכה היתה באמצע המערב מסתברא שהיתה קרובה טפי לצד דרום, דלגבי מיקום לשכת לחם הפנים איכא סתירה דבמדות תנן שהיתה במזרחית דרומית ובמס' תמיד משמע שהיתה במזרחית צפונית, ותרצינן שבתמיד חישב דרך שמאל ואתי שפיר רק אם לשכת הטלאים שבמערב קרובה לדרום.

ב. כה"ג מקריב בראש איזה קרבן שרוצה ונוטל חלק בראש באכילת הקרבנות, וכן נוטל חלה משתי חלות ומלחם הפנים נוטל לת"ק ארבע או חמש ולרבי תמיד חמש, וקשיא דחלה אתיא כרבי דלא נוטל פחות מחצי ומאי קאמר ארבע או חמש. ומתריצין 1. רישא ומציעתא כרבנן דנוטל פחות מחצי ומודו דנוטל חלה שלימה כיון דלאו אורח ארעא לתת פרוסה לכה"ג, ואמרי אליבא דחכמים שמשמר היוצא נוטל שש א"כ מתחלקים ביי"ב ואז הכה"ג נוטל חמש ולרבי יהודה שהנכנס נוטל שבע דשתים בשכר הגפת דלתות יוצא שמתחלקים בעשר לכן הכה"ג נוטל ארבע. 2. לרבא כולה כרבי דאמר כה"ג נוטל חצי וסובר כרבי יהודה שמתחלקים בעשרה ולכן נוטל חמש, וכשיש משמר המתעכב שנוטל שתיים יוצא שמתחלקים בשמונה ואז הכה"ג נוטל ארבע, אך קשיא מאי רבי אומר לעולם חמש.

דף יח - יט

*הכנת הכה"ג. *מאן הויא ליומא. *ודברת במ.

א. הכנת הכה"ג לעבודת היום 1. מסרו לו מזקני ב"ד וקראו לפניו בסדר היום, ואומרים לו קרא בפיך שמא שכחת או שמא לא למדת, ואף דדרשינן והכהן הגדול מאחיו שיהא גדול מאחיו בכח חכמה נוי ועושר מיהו בבית שני הכהונה הגדולה נקנתה בכסף. 2. בבוקרו של ערב יו"כ העמידו את הכה"ג בשער המזרח והעבירו לפניו פרים אלים וכבשים כדי שיזכר בעבודת היום, ופליגי בהעברת שעירים משום דבא על חטאי ישראל וחלשה דעתו, ואף דפרים באים על חטאי הכהנים מיהו מכיר בהם והיה מחזירם בתשובה. 3. בכל שבעת הימים לא מנעו מהכה"ג מאכל ומשתה, אבל בערב יו"כ לא האכילוהו כיון שהמאכל מביא את השינה. 4. המאכלים שאסור לאכול מפני שמביאים לידי חימום קרי: סלתות וביצים דממסמסי, אתרוג, ביצים, בשר שמן, יין ישן, יין לבן, חלב, גבינה, יין, מי גריסין, מורייס, שום, שחליים, חלגלוגות, וגרגיר והיינו אורות. 5. היו לכה"ג שתי לשכות, אחת לשכת פרהדרין והשנית לשכת בית אבטינס, אחת בצפון והיא ליד לשכת הפרוה שהיה עליה בית טבילה בקדש ואחת בדרום ונקראת לשכת העץ והיתה ליד שער המים ששם היה בית הטבילה שבחול. ואמרינן מסתברא שלשכת פרהדרין שישן בה היתה בדרום וכך טבילתו בחול היתה סמוך למקום לינתו ולא הוצרך לטרוח, ודחי דיש לייגעו דומיא דסוטה שמא הוא צדוקי ואף בכשר בעינן שלא תזוח דעתו. 6. זקני כהונה למדוהו חפינה בלשכת בית אבטינס ואח"כ הלך לעבוד בביהמ"ק, והם השביעוהו על דעתם ועל דעת ב"ד שלא יתקן מבחוץ ויכניס כדרך הצדוקין דדרשי כי בענן, ואח"כ פרשו ובכו, ומייתי שהיה כה"ג צדוקי שהתקין מבחוץ ושמח וסופו שמת לאחר זמן מועט וי"א שניגף כבר ביציאתו. 7. הכה"ג היה דורש או קורא כדי שלא ירדם, ואם בקש להתנמנם פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדא ואומרים לו אחוי קידה, והעסיקוהו בפה עד שיגיע זמן השחיטה, ויקירי ירושלים לא ישנו כל הלילה כדי שישמע קול הברה וכן עשו בגבולין אלא שחטאו כגון בנהרדעא.

ב. כמו שהתקינו עוד אשה לכה"ג כך כאשר רב בא לדרשיש הכריזו מאן הוי ליומא, והקושיות 1. אסור לאדם לשאת נשים בשתי מדינות שמא ילדיהם יזדווגו ותמלא הארץ זמה, ותירץ דאית קלא לרבנן. 2. צריכה לישב שבעה נקיים משום דם חימוד, ותירץ שהודיעו מראש או יחודי הוו מייחדי. ג. רב הראה באמצע פרק שני של ק"ש שאין לומר קפוטל אלא קבוטל, ומייתי דרשות הפסוק ודברת במ 1. תפילה בלחש ולא בקול. 2. אין רשות לדבר דברים אחרים. 3. עשה אותם קבע ולא עראי. 4. השח שיחת חולין עובר בעשה וי"א אף בלאו שנאמר לא יוכל איש לדבר.

ב דף ב

*זמן תרומת הדשן. *הקולות ושמיעתם.

א. תרומת הדשן היתה בכל יום סמוך לקריאת הגבר ביו"כ מחצות וברגלים מאשמורת ראשונה. ומנין 1. איברים חרוכים שפקעו מע"ג המזבח מחזירין רק קודם חצות, להו"א דדרשינן שנאמר כל הלילה והקטיר וכן כל הלילה והרים ש"מ חציו להקטרה וחציו להרמה, ודחי א"כ איך ברגלים תורם מאשמורה ראשונה. 2. למסקנא מזה שנאמר כל הלילה וכתוב עד הבקר ילפינן תן בוקר לבקרו של לילה, ולכן ביו"כ תורמים מחצות מפני חולשא דכה"ג וברגלים מקדמינן טפי היות ונפישו ישראל וקרבנות שהרי כבר בקריאת הגבר היתה העזרה מלאה מישראל.

ב. הקולות ושמיעתם 1. קריאת הגבר לרב זהו גביני הממונה על הכרוז, ולרבי שילא קרא תרנגולא וכמו שהיוצא לדרך קודם קריאת הגבר דמו בראשו עד שישנה או ישלש וזהו בתרנגול בינוני. 2. אגריפס המלך שמע במרחק שלש פרסאות את קולו של גביני הכרוז ושיגר לו מתנות, ואפ"ה

הכה"ג היה משובח ממנו שאמר אנא ה' ונשמע קולו ביריחו במרחק עשר פרסאות, וזה למרות שיש חולשא מהצום וכן ביום הקול אינו נשמע כמו בלילה. 3. קולו של אדם נשמע בלילה טפי מביום מפני שגלגל חמה מנסר ברקיע וזהו וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. 4. הקולות שנשמעין בכל העולם: גלגל חמה וקול המונה של רומי והם מבטלים זה את זה, ונשמה שיוצאת הגוף וחכמים בטלוח, וי"א אף לידה והשקאת הארץ.

סדר ב

*ניסי ביהמ"ק והמנין. *אש ועשן. הדרן!

א. הניסים שנעשו בביהמ"ק ומה בכלל עשרה ניסים 1. לא הפילה אשה מריח בשר הקודש. 2. לא הסריח בשר הקודש מעולם. 3. לא נראה זבוב בבית המטבחיים. 4. לא אירע קרי לכה"ג ביוה"ב. 5. לא נמצא פסול בעומר. 6. וכן בשתי הלחם. 7. וכן בלחם הפנים, ושלשתן נחשבים כחד. 8. עומדים צפופים ומשתחווים רווחים. 9. לא הזיק נחש ועקרב בירושלים. 10. לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים, ותרוייהו לא נחשבו דהוו בירושלים. 11. לא כיבו גשמים אש של עצי המערכה. 12. כל הרוחות לא הזיזו את עשן המערכה, וזהו באש שהביאו מן ההדיוט, ונטייתו היתה לצדדים כמו דקל. 13. נבלעו במקומן: שברי כלי חרס. 14. מוראה ונוצה. 15. דישון מזבח הפנימי נבלעין במקומן, וכולהו נחשבים כאחד. 16. לחם הפנים כאשר סילקוהו ביום הלקחו היה חם כסידורו. 17. מקום ארון אינו מן המדה. 18. הכרובים עמדו בנס, ותרוייהו לא נחשבו דהוו ניסים שבפנים או משום דקביעי, אבל לחם הפנים נחשב לנס שבחוץ כיון שהגביהו והראו לעולי רגלים ולכן השלחן קיבל טומאה. 19. שלמה המלך נטע בביהמ"ק מיני מגדים של זהב שהוציאו פירותיהם בזמנם ונשרו ברוח וכשנכנסו נכרים להיכל יבש, ואמרינן דלא נמנו ניסים דקביעי.

ב. אש ועשן 1. אש של מערכה רבוצה כארי ובבית שני היתה ככלב, ברה כחמה, יש בה ממש, אוכלת לחין כיבשים אינה מעלה עשן. 2. הדברים שהיו בבית ראשון וחסרו בבית שני: ארון כפורת וכרובים, אש שאוכלת, שכונה, רוח הקודש, אורים ותומים. 3. שש אישות: שלנו אוכלת ואינה שותה, של חולים שותה ואינה אוכלת, של אליהו היתה אוכלת ושותה, שבמקדש אוכלת לחים כיבשים, של גבריאל אש דוחה אש, ודשכינה אש אוכלת אש דשרפה את המלאכים. 4. עשן המערכה במוצאי יו"ט אחרון של סוכות: נוטה כלפי צפון גשמי שנה מרובים ופירות מרקיבין ולכן עניים שמחים ובעלי בתים עצבין, כלפי דרום גשמים מועטין ופירות משתמרין, כלפי מזרח הכל שמחין וכלפי מערב הכל עצבין, והא דאמרינן שרוח מזרחית לעולם יפה ומערבית לעולם קשה צפונית יפה לחיטים וקשה לזיתים ודרומית איפכא זהו בבבל שהיא עמוקה ולחה משא"כ בא"י שיש בה הרים וממהרת להתייבש.

הדון עלך פרק קמא שבעת ימים!

שאלות לחזרה ושינון

- א. זמן תרומת הדישן ומנין (2)
 ב. הקולות ושמיעתם (4)
 ג. דף בא
- א. הנסים שנעשו בביהמ"ק ומה בכלל עשרה נסים (19)
 ב. איש ועשן (4)
- א. הסתירה במיקום לשכת התמיד והשמועות (3)
 ב. נטילת החלות ע"י הכה"ג וכמאן אתי (2)
 ג. דף יח יט
- א. הכנת הכה"ג לעבודת היום (7)
 ב. מאן הוי ליומא, והקושיות (2)
 ג. דרשות הפסוק ודברת במ (4)
 ד. דף ב
- הדרן!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין - עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~60~

המערכת